

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

TARPINSTITUCINĖS LIETUVOS DIASPOROS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO DARBO GRUPĖS POSĖDŽIO (NUOTOLINIO) PROTOKOLAS

2022 03 03 Nr. 1

Vilnius

Posėdis įvyko 2022 m. kovo 3 d., 15:00-17:00 val.

Posėdyje dalyvavę darbo grupės nariai:

Egidijus Meilūnas Kęstutis Vaškelevičius	užsienio reikalų viceministras, darbo grupės pirmininkas; Vyriausybės kanceliarijos Tarptautinių santykių ir Europos Sąjungos grupės vadovas, darbo grupės pirmininko pavaduotojas;
Ingrida Dačioliienė	Vytauto Didžiojo universiteto Pasaulio lietuvių universiteto veiklų koordinatore;
Lina Dusevičienė Jurga Greičienė Dalia Henke Saulius Liausa Gytis Oganauskas	VšĮ „LT Diaspora“ valdybos narė, administracijos vadovė teisingumo viceministrė Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė; Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius; VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos generalinio direktoriaus pavaduotojas;
Indrė Ramanavičienė	Vyriausiosios rinkimų komisijos Mokymų ir komunikacijos skyriaus patarėja;
Rimvydas Rubavičius Donata Simonaitienė Kotryna Stankutė Jaščemskienė Albinas Vilčinskas Roma Žakaitienė Audronė Želnienė	Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkas; VšĮ Lituanistinių mokyklų asociacijos valdybos narė; VšĮ „Mariaus Jakulio Jason fondas“ direktorė; kultūros viceministras Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentė Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Diasporos politikos koordinavimo skyriaus vedėja, darbo grupės sekretorė;
Karolis Žemaitis	ekonomikos ir inovacijų ministro patarėjas;

Kiti posėdyje dalyvavę asmenys:

Gabija Balzarevičiūtė	Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausioji specialistė, posėdyje pakeitusi direktorių Joną Laniauską;
Aušra Dumbliauskienė	Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Diasporos politikos koordinavimo skyriaus vyr. specialistė;
Jurgis Giedrys	Kultūros ministerijos Profesionalios kūrybos ir tarptautiškumo politikos grupės patarėjas
Aušra Grikevičienė	Vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės vadovė; posėdyje pakeitusi viceministrą Arnoldą Abramavičių;
Agnė Gurevičienė	Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Grįžimo į Lietuvą skyriaus vedėja;

Vitalija Kardokaitė-Šimanauskienė	Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Diasporos politikos koordinavimo skyriaus atašė;
Irena Martinkutė	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Strateginių sprendimų paramos ir tarptautinio bendradarbiavimo grupės patarėja, posėdyje pakeitusi viceministrą Audrių Bitiną;
Virginija Rinkevičienė	Švietimo mokslo ir sporto ministerijos Užsienio lietuvių skyriaus vedėja, pakeitusi viceministrą Ramūną Skaudžią;
Lina Saulėnaitė-Višinskienė	Vyriausybės kanceliarijos Tarptautinių santykių ir Europos Sąjungos grupės patarėja;
Gitana Skripkaitė	Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento direktorės pavaduotoja;
Daiva Vežikauskaitė	Vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės patarėja;
Jurgita Uzielienė	Finansų ministerijos Europos Sąjungos ir tarptautinių reikalų departamento vyresnioji patarėja, posėdyje pakeitusi viceministrą Mindaugą Liutvinską.

1. Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022-2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2022-2024 m. projekto pristatymas.

Darbo grupės pirmininkas, užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas, pristatydamas Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. veiksmų plano 2022-2024 m. projektą (toliau – Veiksmų planas), pažymėjo, kad Veiksmų planas užtikrina Globalios Lietuvos programos tarpinstitucinių veiksmų planų, įgyvendinamų nuo 2012 m. tęstinumą. E. Meilūnas sakė, kad preliminariais skaičiavimais Veiksmų plano įgyvendinimui 2022 m. valstybės ir savivaldybių institucijų planuojama bendra asignavimų suma sudaro apie 6,1 mln. EUR, kas reikštų apie 35 proc. finansavimo augimą lyginant su 2021 m. Iš viso į Veiksmų plano projektą įtraukta apie 150 konkrečių veiksmų, tačiau kol kas nėra numatyta veiksmų 16 strateginių gairių „Globali Lietuva“ atžvilgiu. Į Veiksmų plano įgyvendinimą įsitraukė 25 valstybės institucijos ir joms pavaldžios įstaigos bei 7 savivaldybės, bet Užsienio reikalų ministerija (URM) mato potencialą didesniai savivaldybių įsitraukimui ir yra pasirengusi skirti papildomą dėmesį, siekiant padėti savivaldybėms „išsigrąžinti“ planuojamus veiksmus ir juos numatyti Veiksmų plane kitais metais. Atsižvelgiant į Lietuvos valstybės ir savivaldybių biudžeto metinio planavimo specifiką, Veiksmų planas kasmet bus peržiūrimas ir pratęsiamas vieneriems metams, tad kasmet bus galima numatyti naujus veiksmus ar patikslinti jau įgyvendinamus. E. Meilūnas pastebėjo, kad darbo grupės nariams išplatintas Veiksmų plano projektas nėra užbaigtas ir reikalauja tolesnio darbo, kuris bus tęsiamas darbo grupės Švietimo, jaunimo ir sporto; Kultūros, bendruomeniškumo ir komunikacijos; Diasporos įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą ir grįžimo į Lietuvą pogrupiuose.

Posėdžio metu akcentuoti klausimai:

1) dėl Veiksmų plano asignavimų.

VšĮ „LT Diaspora“ administracijos vadovei L. Dusevičienei pasiteiravus, kodėl nenumatyti asignavimai, susiję su referendumo dėl pilietybės išsaugojimo komunikacija ir organizavimu, komisijos pirmininkas E. Meilūnas sakė, kad sprendimai dėl referendumo dar nėra priimti ir finansavimas nėra žinomas.

Teisingumo viceministrė J. Greičienė ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovė V. Rinkevičienė pastebėjo, kad į Veiksmų planą neįtraukė tų asignavimų, kurie yra numatyti kituose strateginio planavimo dokumentuose, siekiant vengti dubliavimo ir turint galvoje, kad papildomi asignavimai nebus skiriami. Darbo grupės pirmininkas E. Meilūnas sakė, kad būtų naudinga Veiksmų plane matyti pilną vaizdą apie visų institucijų veiksmus diasporos politikos įgyvendinimo srityje, t. y. tiek tęstines veiklas, tiek pažangos priemones. Tačiau, siekdamas įsitikinti, ar tai yra galima ir atsižvelgdamas į tai, kad Veiksmų planas rengiamas vadovaujantis nauja strateginio valdymo metodika, paprašė darbo grupės pirmininko pavaduotojo, Vyriausybės kanceliarijos atstovo K.

Vaškelevičiaus šį klausimą aptarti su Vyriausybės kanceliarijos strateginio planavimo srities darbuotojais ir informuoti prieš pradėdant darbą pogrupiuose.

2) dėl ambicingesnių veiksmų ir rodiklių planavimo.

Darbo grupės pirmininko E. Meilūno nuomone, įgyvendinant tam tikrus tikslus turėtume siekti ambicingesnių rezultatų, pvz. lituanistinio švietimo srityje, nes tai yra svarbus diasporos politikos prioritetas. E. Meilūnas informavo, kad URM taip pat yra pasirengusi aktyviai prisidėti, siekiant mokinių skaičiaus lituanistinėse mokyklose užsienyje augimo ir jau pakvietė Lietuvos diplomatines atstovybes ir konsulines įstaigas įsitraukti į lituanistinio švietimo veiklas ir taip prisidėti prie ambicingesnių lituanistinio švietimo tikslų įgyvendinimo.

3) dėl paramos diasporos organizacijų veiklai kultūros srityje.

Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) pirmininkė D. Henke, referuodama į tai, kad 2 projektams, teiktiems Lietuvos kultūros tarybos 2022 m. projektų konkursui, finansavimas nebuvo skirtas, išreiškė nuomonę, kad deklaruojamas valstybės dėmesys diasporos politikos klausimams tarsi nesusietas su finansavimo sprendimais. Kultūros viceministras A. Vilčinskas informavo, kad Lietuvos kultūros taryba, administruodama konkursų programų įgyvendinimą, veikia savireguliacijos principu, pasitelkdama kultūros ekspertų darbą. Kultūros ministerija, įgyvendindama kultūros politiką, tik nustato Lietuvos kultūros tarybos veiklos prioritetines kryptis ir užtikrina finansavimą, o projektų finansavimo sprendimus priima ekspertų komisijos, kurios atrenka projektų paraiškas. A. Vilčinskas taip pat paminėjo, kad ateityje galima būtų apsvarstyti klausimą dėl atskiro formato, skirto diasporos projektinei veiklai finansuoti, sukūrimo ir pastebėjo, kad šią temą detaliau būtų galima aptarti kultūros srities klausimų pogrupyje. A. Vilčinskas taip pat atkreipė dėmesį, kad diasporos atstovai kelia klausimą ir dėl projektų finansavimo minimalios lėšų sumos didinimo, siekiant palengvinti jų administravimą.

4) dėl Lietuvos savivaldybių įsitraukimo į diasporos politikos įgyvendinimą.

Darbo grupės pirmininkas E. Meilūnas atkreipė dėmesį į didėjančią Lietuvos savivaldybių įsitraukimą, pabrėžė poreikį stiprinti išvykusiųjų ryšį su gimtuoju kraštu ir plėtoti šiam tikslui skirtas veiklas, dėkojo Lietuvos savivaldybių asociacijai už plėtojama iniciatyvą „Globalūs regionai“, skirtą išplėsti Lietuvos ribas integruojant išvykusius lietuvius į savo gimtojo miesto ir miestelio gyvenimą. Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė R. Žakaitienė pabrėžė asociacijos pastangas didinti iniciatyvos žinomumą ir plėtrą ir pasidžiaugė, kad į Veiksmų planą yra įtraukiamos ir Lietuvos savivaldybės. Jos manymu, kiekviena savivaldybė gali originaliai bendrauti su kraštiečiais, ypač išnaudojant nuotolinių kontaktų galimybes. Darbo grupės pirmininkas E. Meilūnas pasiūlė ateityje surengti renginį, skirtą didesniai savivaldybių įsitraukimui į diasporos politikos įgyvendinimą aptarti.

5) dėl grįžimo į Lietuvą skatinimo.

URM Globalios Lietuvos departamento Grįžimo į Lietuvą skyriaus vedėja A. Gurevičienė pristatė URM veiksmus kuriant „vieną langelį“ konsultacijoms grįžimo į Lietuvos klausimais (keičiami URM nuostatai), pakvietė Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją nusimatyti veiksmą įgyvendinant Politinių kalinių ir tremtinių ir jų šeimos narių grįžimo į Lietuvą programą bei Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją – viešinant jaunimo studijų Lietuvoje galimybes.

2. Lietuvos diasporos apklausos 2021 m. rezultatų pristatymas.

URM Globalios Lietuvos departamento direktoriaus pavaduotoja G. Skripkaitė pristatė 2021 m. pabaigoje – 2022 m. pradžioje URM užsakymu Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ atliktos kasmetinės Lietuvos diasporos nuomonės apklausos rezultatus. Ji pažymėjo, kad šia apklausa yra siekiama išsiaiškinti užsienyje gyvenančių lietuvių ir lietuvių kilmės asmenų santykį su Lietuva bei jų lūkesčius ryšiui su Lietuva stiprinti. G. Skripkaitė padėkojo posėdžio dalyviams už jų įsitraukimą rengiant apklausą ir pažymėjo, kad 2021 metais Lietuvos diasporos nuomonės apklausa pirmą kartą buvo rengiama ne tik lietuvių, bet ir anglų bei rusų kalbomis, siekiant užtikrinti, kad net ir nepakankamai lietuvių kalbą mokantys Lietuvos diasporos atstovai galėtų išsakyti savo nuomonę. Apklausoje, vykdomoje internetu, dalyvavo 2073 Lietuvos diasporos atstovai iš 70 pasaulio šalių. G. Skripkaitė informavo, kad su Lietuvos diasporos nuomonės apklausos rezultatais išsamiau susipažinti galima apsilankius Užsienio reikalų ministerijos svetainės „Globalios Lietuvos“ dalyje.

3. Kiti klausimai.

Komisijos pirmininkas E. Meilūnas padėkojo Lietuvos diasporai už dėmesį bei paramą Ukrainai, kenčiančiai nuo Rusijos karinės agresijos. E. Meilūnas pakvietė posėdžio dalyvius išreikšti paramą karo alinamos Ukrainos žmonėms ir pasirašyti Pilietinės visuomenės organizacijų koalicijos kartu su didžiausia pasaulyje Ukrainos diasporą vienijančia asociacija Pasaulio ukrainiečių kongresu ir Pasipriešinimo judėjimu „Laisvoji Ukraina“ inicijuotą pasaulinę peticiją [STOP PUTIN'S WAR CRIMES! \(punishputin.global\)](https://punishputin.global), kuria pasaulio valstybės yra raginamos kreiptis į Tarptautinį Baudžiamąjį Teismą, reikalaujant pradėti procesą prieš Rusijos lyderį V. Putiną už jo padarytus ir daromus nusikaltimus žmogiškumui ir karo nusikaltimus Ukrainoje. Viceministras paragino posėdžio dalyvius ne tik pasirašyti peticiją, bet ir kuo plačiau ją išplatinti.

Viceministras E. Meilūnas taip pat pakvietė posėdžio dalyvius jungtis į LR Seimo narės D. Asanavičiūtės organizuojamą nuotolinį susitikimą su Ukrainos diasporos atstovais, kuris vyko tos pačios dienos vakarą.

Darbo grupės pirmininkas

Egidijus Meilūnas

Darbo grupės sekretorė

Audronė Želnienė

Rengė:

A. Želnienė, +370 706 52514, audrone.zelniene@urm.lt

A. Dumbliauskienė, +370 706 52574, ausra.dumbliauskiene@urm.lt